

**DÉLEN A HELYZET... –
A NAGY MEDITERRÁN ORSZÁGOK
KÜZDELME A MIGRÁCIÓVAL 2022-BEN**

Migrációkutató Intézet

**Gyorselemzések
Vargha Márk**

2022/23

2022.12.13.

Gyorselemzések 2022/23

**DÉLEN A HELYZET... –
A NAGY MEDITERRÁN ORSZÁGOK
KÜZDELME A MIGRÁCIÓVAL 2022-BEN**

A három nagy mediterrán ország migrációs helyzete 2021-hez képest változatos képet mutat. Míg Spanyolországon enyhült, addig Görögországon változatlan, míg Olaszországon jelentősen nőtt az irreguláris bevándorlás terhe. Az alábbi körképben a fő számokon túl a legfontosabb 2022-es fejleményeket ismertetjük. Látható, hogy összeurópai megoldás híján a mediterrán országok idén is magukra maradtak a migrációs problémával, mely Olaszország és más tagállamok, különösen Franciaország között az év végére politikai feszültségbe torkollott.

Számok

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának hivatalos, 2022. december 4-ei adatai szerint a három mediterrán útvonalon 137 953 érkezést regisztráltak. Ez meghaladja a tavaly egész évi 123 318-at. November 30-ai adatok szerint az illegális határátlépést elkövetők 24,7%-a tunéziai, 20,6%-a egyiptomi, 15,7%-a bangladesi, 9,2%-a szíriai, 7,8%-a afgán állampolgár. Őket az elefántcsontpartiak, az irániak, a guineaiak, az irakiak és az eritreaiak követik. Látható tehát, hogy ma már korántsem arról van szó, hogy „Fekete-Afrika megindult Európába”, az irreguláris bevándorlók közel fele két észak-afrikai muszlim országból kelt útra, melyek egyikében sincs háború, politikai és különösen gazdasági válság, illetve élelmezési nehézségek viszont annál inkább.

A három vizsgált állam közül Spanyolország az egyetlen ország, melynek 2021-hez képest könnyebbé vált a helyzete, ugyanis negyedével kevesebb érkezésszámot rögzített, december 4-éig 30 003-at. A 28 221 tengeri érkezés körülbelül a 2019-essel van egy szinten, a 2020-as 40 326-hoz és a 2021-es 41 979-hez képest viszont jelentősen kisebb. A szárazföldi érkezések, vagyis a Ceuta és Melilla enklávék kerítésein keresztüli átjutások 2019 után jelentősen visszaestek, és idén is az 1 000 és 2 000 közötti tartományban maradtak (2020: 1 535, 2021: 1 218, 2022: 1 782).

Olaszország helyzete drámaian romlott tavalyhoz képest. A december 4-ei állapot szerinti 94 599 irreguláris tengeri érkezés a tavaly egész éves 67 477-hez képest ugrásszerű növekedés, 2020 és 2019 pedig utólag nézve is kifejezetten „békés” éveknek tekinthetők (34 154 és 11 471 az akkori adatok).

Gyorselemzések 2022/23

Görögország körülbelül kétszer több tengeri érkezést, 10 924-et észlelt idén, mint tavaly (4 331) és kicsivel többet, mint tavalyelőtt (9 714). Ám ez a szám így is nagyjából hatoda a 2019-es 59 726-nak. A szárazföldön regisztrált szabálytalan határátlépések számát immár harmadik éve sikerült 5-6 ezer körülre szorítani (2019: 14 887, 2020: 5 982, 2021: 4 826).

Megoldások

A 2020 szeptemberében az Európai Bizottság által bemutatott, a migrációs probléma közösségi szintű kezelésére kidolgozott rendeletcsomagnak a tagállamok általi megtárgyalása 2022-ben sem kezdődött el. Olaszország 2022. június 10-én sikerrel tudott viszont a belügyminiszteri tanácson átvinni egy politikai nyilatkozatot. Ebben 18 tagállam, valamint Norvégia, Svájc és Liechtenstein vállalta, hogy jövő nyárig 10 ezer bevándorlót átvesz, ami a 90 ezer feletti ideai érkezésszám fényében nem nevezhető soknak, ugyanakkor az akkori belügyminiszter, Luciana Lamorgese a döntést történelminek nevezte.¹ Az olaszok szempontjából ideai egyetlen pozitív történéssel kapcsolatban azonban három probléma is felmerült.

Az első, hogy 9 tagállam – a hagyományosan „renitens” Magyarországon kívül például a korábban kifejezetten befogadáspárti Ausztria és Svédország – ebben az önkéntes és ideiglenes mechanizmusban sem hajlandó részt venni. Ez azt is jelentheti, hogy a kvótarendszert több tagállam már nem látja megoldásnak, pedig az a Bizottság említett csomagjában két rendeletervezetben is megoldásként szerepel: az egyikben választható, a másikban kötelező elem.

A másik probléma, hogy bár augusztusban Lamorgese még lelkesen nyilatkozott arról, hogy a tagállamok többsége közösen vállalta ezt a fajta szolidaritást,² s júliusban az első, 38 főt számláló csoport megérkezett Franciaországba a vállalt 3 000-es kontingensből,³ októberben, immár ügyvezető tárcavezetőként arra panaszkodott a luxembourg-i tanácsülésen, hogy a vállalások lassan teljesülnek, az áthelyezések felgyorsítására van szükség.⁴ Az új, jobboldali koalíciós kormány belügyi államtitkára november végén elutasító álláspontra helyezkedett a Bizottság által

¹ https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/eu-relocation-mechanism-historical-result-says-italian-minister/

² <https://www.infomigrants.net/en/post/42446/italy-salutes-first-concrete-step-on-migrant-relocation-system>

³ <http://www.infomigrants.net/en/post/42929/first-asylum-seekers-relocated-from-italy-to-france-via-new-eu-mechanism>

⁴ <https://www.interno.gov.it/it/notizie/lamorgese-servono-procedure-piu-veloci-i-trasferimenti-dei-migranti>

Gyorselemzések 2022/23

kidolgozott paktumot illetően, és a menedékkérelmek Európai Unión kívüli, líbiai és tunéziai elbírálását nevezte meg üdvözítő megoldásként.⁵

A harmadik gond a Meloni-kabinet visszatérése volt ahhoz, az első Conte-kormány idején nagy port kavart gyakorlathoz, mely a civil szervezetek mentőhajóinak zászló szerinti államba irányítását, illetve olaszországi kikötés esetén a felnőtt és egészséges férfiak kiszállásának megtiltását célozta. Az Ocean Viking mentőhajó ezért kénytelen volt 2022. november 11-én Toulonban kikötni,⁶ mely diplomáciai feszültséget okozott a francia és az olasz kormány között. Az eredmény: Franciaország az említett, elenyészően kevés önkéntes relokációs vállalat sem hajlandó teljesíteni.⁷

Spanyolország a migrációs hírfolyamba 2022. június 24-én egy melillai kerítésostrom kapcsán került be. A marokkói hatóságok szerint 23, civil szervezetek szerint 37 irreguláris bevándorló halt meg a spanyol határőrség határvédelmi fellépésének köszönhetően. A bevándorlásellenes Vox mellett a mérsékelt baloldali nagyobbik kormánypárt PSOE és a radikális baloldali kisebbik kormánypárt, a Podemos sem támogatta az ügy politikai napirenden tartását annak kivizsgálásával, holott ezt korábban éppen utóbbi kezdeményezte.⁸

Görögországot az új, az EU 43 milliós támogatásával épült zárt befogadótáborai (CCAC-k) miatt érték kritikák az NGO-k részéről.⁹ A korábban a szigetekre – Leszbosz, Hiosz, Számosz, Lérosz, Kósz – nyitottan működött, majd felszámolt, embertelen zsúfoltságú táborokhoz képest pozitív változásnak tekinthető ezek megnyitása, ugyanakkor a civilek szerint a szabad mozgás közvetett korlátozása, a börtönélmény elfogadhatatlan humanitárius szempontból.¹⁰ 2022-es döntés, hogy a görögök a Törökországgal közös határuk teljes hosszán megépítik a kerítést, azaz az eddig meglévő 40 kilométert további 140-el bővítik.¹¹

⁵ <https://www.euractiv.com/section/politics/news/relocation-of-migrants-does-not-work-italian-interior-ministry-undersecretary/>

⁶ <https://www.brusselstimes.com/320421/mediterranean-ship-with-230-rescued-migrants-docks-in-toulon>

⁷ https://www.lemonde.fr/en/international/article/2022/11/11/french-rescue-of-ocean-viking-ship-fractures-relationship-between-france-and-italy_6003840_4.html

⁸ <https://www.wsws.org/en/articles/2022/12/04/emlb-d04.html>

⁹ <https://www.refugeesinternational.org/reports/2022/9/20/one-year-since-greece-opened-new-prison-like-refugee-camps-ngos-call-for-a-more-humane-approach>

¹⁰ <https://www.cbc.ca/news/world/migrants-greece-refugees-ccac-camp-1.6652263>

¹¹ https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/greece-plans-to-extend-fence-on-land-border-with-turkey/

Gyorselemzések 2022/23

Összegzés

A fentiek alapján 2023-at illetően a három déli „nagy” legfeljebb újabb önkéntes szétosztási megállapodásokban reménykedhet. A tartós megoldást célzó rendeletsomag elfogadása érdekében a francia és cseh soros elnökség alatt sem indultak újra az egyeztetések a politika csúcsain. Ha ezek a svéd elnökség alatt mégis elindulnának, a szolidaritás többféle értelmezése miatt eredmény aligha várható. Így marad a nemzeti szintű kiútkeresés és egyes üzenetértékű lépések megtétele: tengeren az NGO-hajókkal szembeni fellépés, szárazföldön pedig a kerítésépítés.

***

Az aktuális UNHCR-adatok a Főbiztosság honlapjáról származnak, a letöltés ideje 2022. december 12.

Gyorselemzések 2022/23

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155.

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Vargha Márk, 2022

© Migrációkutató Intézet, 2022

Sorszám: 2022/23